

Підсумовуючи вищезазначене, в контексті дослідження ролі суспільних фінансів у регіональному розвитку необхідно наголосити про особливо важливе значення бюджетної децентралізації, яка забезпечує підвищення ефективності розподілу ресурсів, стимулює участь територіальної громади у власному розвитку, сприяє підвищенню рівня життя населення, забезпечує рівний доступу громадян до гарантованих державою суспільних благ і послуг на всій території країни, створює умови для стійкого економічного розвитку, як окремих територій, так і країни загалом, за рахунок формування конкурентного середовища та передачі відповідальності на місцевий рівень.

Список використаних джерел

1. Управління відтворенням територіальних економічних систем у фінансовому просторі / В.В. Пилипів. – К.: РВПС України НАН України, 2011. – 400 с.
2. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: Вступ до фінансової науки / Шарль Бланкарт / Пер. з нім. С.І. Терещенко та О.О. Терещенка; Передмова та наук. редагування В.М. Федосова. – К.: Либідь, 2000. – 654 с.
3. Масгрейв Р. А. Государственные финансы: теория и практика / Р. Масгрейв, П. Масгрейв. Пер. с англ. – М.: Бизнес Атлас, 2009. – 716 с.
4. Tiessen U. Fiscal Decentralization and Economic Growth in High Income OECD Countries / U. Tiessen, – Fiscal Studies, Vol. 24, № 3, 2003. – P. 237-274.
5. Коляда Т.А. Формування бюджетної стратегії України: теорія, методологія, практика : [монографія] / Т.А. Коляда. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2016. – 396 с.

Пристайко Валерій Володимирович, аспірант кафедри суспільного розвитку і суспільно владних відносин, Національна академія державного управління при Президентові України

ПОНЯТТЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

Значні зміни, які відбуваються в Україні під впливом глобалізації, загальносвітових трансформаційних процесів, що призводять до зміни та знищення попередніх зв'язків, вимагають вдосконалення системи управління, проведення державно-управлінських реформ, запровадження ефективних антикризових механізмів, розробки антикризових стратегій та антикризових програм на всіх рівнях управління.

Етимологічне значення слова «криза» пов'язане із грецьким «κρίσις», що означає «складний, загострений стан, різкий перелом або занепад». Інше значення – «вихід, вирішення конфлікту». Криза визначається як різкий, крутий перелом у розвитку подій, важкий перехідний стан, гостре ускладнення з чим-

небудь, важке становище. Наведені інтерпретації кризи мають негативне смислове навантаження, припускаючи небажаність самих криз [1, с. 26].

Як зазначає А.Ткаченко, розвиток кризових явищ, з одного боку, і зацікавленість держави в максимальному збереженні підприємств, з іншого, обумовили виникнення і поширення нового для України, специфічного за своїми цілями та функціями виду управління – антикризового. Але на сьогодні поняття антикризового управління досить розпливчате та багатозначне. В одних випадках під ним розуміють управління підприємством в умовах загальної кризи економіки, в інших – управління підприємством, що потрапило в кризову ситуацію в результаті незадовільного менеджменту, у третьому випадку – управління підприємством на порозі банкрутства, у четвертому – у період банкрутства.

У «Великому економічному словнику» за редакцією А.Азріліяна економічну кризу трактовано як «одну з фаз (криза, депресія, пожвавлення, підйом) циклу виробництва, що проявляється в різкому спаді об'ємів виробництва унаслідок перевиробництва товарів в порівнянні з платоспроможністю» [2, с. 26].

Існують погляди вчених в трактуванні антикризового управління як з точки зору "вузького" і "широкого" підходу. Наприклад, М.Копа [3, с. 165-166] до "вузького" підходу відносить підходи науковців, що зазначають необхідність використання антикризового управління за вже наявної кризи, а до "широкого" – підходи, що виділяють антикризове управління як постійно діючу функцію, незважаючи на характеристику стану організації. Спільною думкою розглянутих визначень є те, що антикризове управління спрямоване на вихід підприємства з кризи, запобігання та пом'якшення її негативних наслідків. Проте даний підхід не враховує необхідності постійної діагностики суб'єкта господарювання, тобто безперервного процесу антикризового управління незалежно від наявності проблем у роботі підприємства. Також за такого підходу знижується ефективність антикризових заходів, оскільки вони запроваджуються на підприємстві при наявній кризі та мають на меті вже оздоровлення підприємства.

Недоліками точки зору антикризового управління у «широкому» розумінні є ототожнення антикризового управління зі звичайним управлінням, проте, як показує практика, існують суттєві відмінності. Антикризове управління в умовах розвитку кризового становища передбачає: термінову мобілізацію фінансових ресурсів, коли пріоритетом управління у звичайному режимі є отриманням прибутку в довгостроковому періоді; припинення інвестиційної діяльності на противагу інвестуванню грошових коштів у перспективні проекти; забезпечення функціонування підприємства в умовах жорсткої економії ресурсів, замість раціонального використання ресурсів, підвищення ефективності виробництва та якості продукції; призупинення реалізації соціальних програм, здійснення лише обов'язкових поточних виплат персоналу та ін. Тобто рішення, які приймаються в кризовій ситуації, частіше

компромісні та є найкращими із запропонованих альтернатив, кількість та якість яких менша ніж за безперебійної роботи підприємства [3, с. 165].

Як зазначає Т. А. Приходченко [4, с. 119], специфіка формування поняття антикризове управління в регіоні полягає в тому, що воно включає два аспекти. Перший аспект виникає, на думку багатьох фахівців з теорії управління, в результаті модернізації органів влади, необхідності переходу до нових моделей управління та взаємодії з громадянами, що приводить до запозичення управлінських підходів з менеджменту приватних організацій. Другий аспект формування розуміння антикризового управління в регіоні полягає в тому, що адаптація методів прийняття рішень, які розроблені в приватному секторі, має враховувати соціальну спрямованість діяльності органів регіонального управління, постійний вплив політичних та економічних чинників на функціонування системи влади регіону, специфіку організаційної структури та діяльності органів регіонального управління, багаторівневу організацію системи регіонального розвитку тощо.

Зазначені вище чинники визначають потребу формування поняття і предмета антикризового управління в регіоні з огляду на процеси регіоналізації. Регіоналізація - це процес регіонального структурування простору, повноцінного включення регіонів в економічне, соціальне та політичне життя на національному і транснаціональному рівнях - здійснення політики регіоналізму [5, с. 310].

Регіональне антикризове управління можна визначити як особливий тип управління, обумовлений виникненням внутрішньосистемних функціональних розривів у відтворювальній системі регіонів, який відрізняється фазовим характером; а також участю суб'єктів різної інституційної природи, що дозволяє діагностувати кризу, а потім вже і створювати нові організаційно-економічні можливості для розвитку регіону [4, с. 120].

В процесі антикризового управління регіональним розвитком держава виконує чотири основні функції: інформаційно-аналітичну, ресурсну, інноваційну та контрольну. Зміст зазначених функцій пов'язано з вирішенням завдань двох типів: наскрізного дії та вибіркової дії. У процесі реалізації даних функцій не-обхідно рішення представленого нижче комплексу завдань.

Антикризове управління в регіоні не ставить своєю головною метою збереження регіону в незмінному вигляді. Соціально-економічна система регіону повинна розвиватися, у тому числі з урахуванням ринкових умов. Тому антикризове управління в регіоні відрізняється від звичайного в першу чергу своєю стратегічною спрямованістю, а також програмою, яка, власне, і робить це управління антикризовим.

Список використаних джерел

1. Пілецька С. Т. Методологія антикризового управління економічною стійкістю авіапідприємств. – Дис. д-ра екон. наук: 08.00.04, Нац. авіац. ун-т. – К., 2015. – 450 с.

2. Большой экономический словарь / под ред. А. Н. Азрилияна. – М. : Институт новой экономики, 2004. – 1376 с.

3. Копка М.В. Узагальнення підходів до визначення сутності антикризового управління / М.В.Копка // Управління ризиком. – 2010. – № 21. – С. 164-166.

4. Приходченко Т. А. Антикризове управління регіональним розвитком України / Т. А. Приходченко // Стратегія економічного розвитку України : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; редкол.: В. А. Верба (голов. ред.) [та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2016. – № 39. – С. 118–126.

5. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / НАДУ при Президентіві України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк та ін. — К.: НАДУ, 2011: Том 5: ТЕРИТОРІАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ / Наук.-ред. колегія:О.Ю. Амосов та ін. — Х.: Вид-во ХарПІДУ «Магістр», 2011. — 408 с.

*Михайлова Олеся Богданівна, аспірантка кафедри
історії та світової політики*

Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

КОНСТРУЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Кінець ХХ початок ХХІ століття характеризується динамізмом розвитку вже існуючих та створенням нових інтеграційних форм взаємодії в різних регіонах світу. Нові регіональні конструкції являють собою простори з різноманітними видами взаємодії як державних, так і недержавних акторів у різних сферах та на різних рівнях.

На сьогоднішній день немає єдиного, міждисциплінарного підходу до визначення сутності регіоналізму. Це багатозначний та багаторівневий концепт. Регіоналізм може бути локальним і наднаціональним, культурним і політичним. Так, наприклад, регіоналізм може розумітися як рух по наданню регіону всередині країни великих повноважень, так і як процес створення великих міжнародних та міжрегіональних політичних та торговельних об'єднань, а також як технологія або ідеологія регіональних еліт.

Регіоналізм як явище міжнародного життя зародився в середині минулого століття, коли країни Західної Європи почали робити перші спроби регіонального об'єднання на позаблоковій основі. Так, процес створення єдиного європейського простору породив пласт робіт та підходів щодо побудови не тільки загальноекономічного та загальнополітичного простору, але й простору спільної культури та ідентичності.

Поняття "регіон" в даному контексті є ключовим. Можна виділити два підходи до онтології регіону: регіон як самостійна, історична сутність та регіон як аналітичний конструкт. Прибічниками першого підходу є емпіристи та